

ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE ROL MODEL OLUŞTURACAK OLAN EĞİTİMCİ VE

USTA ÖĞRETİCİ ADAYLARININ BESLENME ALIŞKANLIKLARI

Öğr. Gör. Rukiye ARSLAN

Batman Üniversitesi, Kozluk MYO Çocuk Gelişim Programı

rukiye.arslan @batman.edu.tr

Öğr. Gör. Raziye PEKŞEN AKÇA

Erciyes Üniversitesi, Develi Hüseyin Şahin MYO ÇOCUK Gelişim Programı

Özet

Bu araştırmada okulöncesi eğitim kurumlarında eğitimci ve usta öğretici adaylarının beslenme bilgi ve alışkanlıkları ile bu alışkanlıkları etkileyebilecek bazı faktörlerin etkisi incelenmiştir. Araştırmanın evreni Erciyes Üniversitesi, Batman Üniversitesi, Dicle Üniversitesi ve Kırıkkale Üniversitesi Çocuk Gelişim Programı Ön lisans Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada: gençlerin beslenme alışkanlıklarını ölçmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen bir “Anket Formu” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, eğitimci ve usta öğretici adaylarının yarısından fazlasının sigara ve alkol kullanmadığı, gençlerin okullarına göre su, hazır meyve suyu ve alkol tüketimi arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Okullara göre sosis-salam-sucuk ve hamburger eti tüketim durumları arasında ilişki olduğu ve gençlerin kırmızı et ve balık eti gibi etleri mümkün olduğunda tüketmeye çalıştıkları görülmüştür.

Anahtar Kelime: Çocuk Beslenmesi, Usta Öğretici, Eğitici

EATING HABITS OF EDUCATOR AND INSTRUCTOR TRAINEES WHO WILL BE ROLE MODELS IN THE CHILDREN TRAINING

Abstract

Some factors to effect the eating habits of instructor and educator trainees, who will be role models in the children training, are examined in this research. The area of the research includes erciyes university, Dicle University, Kırıkkale University Child Development program, child development and training associate degree and undergraduate students from 2011-2012 academic year. In order to measure the eating habits of the young people a “questionnaire” and “personal information form”, developed by some researchers, are used. While being analyzed, the frequency is interpreted with percentage and chi square analysis method. As a result of the research, it is observed that more than the half of the trainers and master trainers do not smoke and the relationship between water, fruit juice and alcohol consumption of the youth according to their schools are meaningful. it has also been seen that there is a relationship between salami-sausage and hamburger meat consumption by the schools; and the young people try to consume meat and fish as much as possible.

Key words: Child Nutrition, Master Trainer, Instructor

GİRİŞ

Bir ülkenin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmasında önemli etken sahip olduğu insan potansiyelidir. Her canlının yaşamını sürdürmesi için beslenmesi zorunludur (Yılmaz ve Özkan, 2007:89). Çünkü beslenme insanın en temel ihtiyaçlarından biridir ve bu ihtiyacın en iyi şekilde karşılanması, diğer ihtiyaçların yerine getirilmesinde güven yaratacık bir unsur oluşturur (Erten, 2006). Sağlıklı, üretken ve yetenekli insan potansiyeline sahip olabilmek için toplumu oluşturan bireylerin özellikle de sürekli ve hızlı bir büyüme ve gelişme süreci içinde bulunan bebek ve çocukların yeterli ve dengeli bir şekilde beslenmesi gerekmektedir (Baykan, 1999:50). Nitekim beslenme anne karnından yaşlılığa kadar insan yaşamında her dönemde önemlidir (Pekşen-Akça, 2010. 90).

Beslenme, insanın büyümesi, gelişmesi, sağlıklı ve üretken olarak uzun süre yaşaması için gerekli olan besin öğelerini alıp vücudunda kullanmasıdır. Bu öğelerden herhangi biri alınmadığında ya da gereğinden az ya da çok alındığında büyüme ve gelişmenin engellendiği, sağlığın bozulduğu bilimsel olarak ortaya koyulmuştur (Baysal, 2004:9). Beslenmede amaç; bireyin yaşına, cinsiyetine, çalışma ve özel durumuna göre ihtiyacı olan enerji ve besin öğelerinin her birinin yeterli miktarlarda sağlanmasıdır (Kılıç ve Şanlıer, 2007: 32).

Yaşam bebeklik, çocukluk, gençlik, yetişkinlik, yaşlılık gibi evrelerden oluşur. Bu evrelerin sağlıklı olması, yeterli ve dengeli beslenme ile gerçekleşir. Yeterli ve dengeli beslenme, büyüme ve gelişme, varlığın sürdürülebilmesi ve faaliyetlerin en iyi biçimde yapılabilmesi için gerekli besinlerin çeşitlerini uygun miktarlarda, besin değerini yitirmeden, sağlığı bozmadan en ekonomik biçimde alınması ve vücutta kullanılması olarak tanımlanır (Açıkgöz, 2006).

Günümüzde okulöncesi eğitimin önemi herkes tarafından kabul edilmektedir. Kişiliğin temellerinin atıldığı bu dönemde çocuk, yüksek öğrenme potansiyeline sahiptir (Aral Ve diğerleri 2003:15). Okul öncesi dönemde pek çok alanda olduğu gibi çocuğun beslenme alışkanlığının gelişmesinde aile (Neyzi ve Ertuğrul, 1989:358) ve eğitimciler öncelikli etken oluşturmaktadır. Ülkemizde yetersiz ve dengesiz beslenme sorunlarından etkilenen grupların başında, okul öncesi yaş grubu çocuklar ve gençlerin geldiği bilinmektedir. Çocuğun beslenme alışkanlıkları okul öncesi çağlarda şekillenmekte ve bu yaşlarda kazandığı yemek yeme alışkanlığı hayatının daha sonraki dönemlerini etkileyecek ve ileride ortaya çıkacak beslenme sorunlarının temelini oluşturacaktır (Demirkaynak, 2004:2, Kaya ,1999:10). Bu nedenle beslenmenin doğru bir şekilde yapılabilmesi için eğitim gerekmektedir (Dereköy, 2006). Bunun için nitelikli bir eğitim ortamı gerekmektedir. Nitelikli bir öğrenme ortamı yaratma en yetkin güç kuşkusuz eğitimciler ve çocuklarla ilgilenen usta öğreticilerdir. Eğitimciler ve usta öğreticiler sadece etkili bir öğrenme ortamı oluşturmakla kalmayıp iyi birer rol model olarak da çocuklarda davranış değişikliğine neden olmaktadır. Bu rol modelliğinde eğitimciler ve usta öğreticiler çocukları dinlemeli, onların kendilerini ifade etmelerini sağlayarak hangi besinleri sevmediklerini öğrenmeli ve onlara bu besinlerin yararlarını anlatmalı ayrıca bu besinleri çocuğun olduğu ortamlarda

tüketerek çocukta davranış değişikliği sağlamalı ve böylece çocuklara yeterli ve dengeli beslenme alışkanlıkları konusunda rehberlik etmelidir.

Çocuklar gerek ev gerekse okulda çevrelerindeki bireyleri taklit ederek öğrenmektedir. Böylece çocuğun kişiliği okulöncesi dönemde şekillenmekte, yetişkinlik çağındaki davranışları üzerinde etkili olacak alışkanlıkların edinilmesi özellikle bu yıllara dayanmaktadır. Aynı şekilde çocuğun bu yaşlarda kazandığı yemek yeme alışkanlığı da hayatının daha sonraki dönemlerini etkileyerek ileride ortaya çıkabilecek beslenme sorunlarını önlemede temel çözüm yolunu oluşturmaktadır (Merdol 1999:15, Kaya 1999:25).

Bu çalışmada amaç, geleceğin eğitimcileri ve usta öğretmenleri olacak olan çocuk gelişimi ön lisans ve lisans programında okuyan üniversite öğrencilerinin okullarına göre sağlıklı ve sağlıklı olmayan içecek tüketme ve yine okullarına göre sağlıklı ve sağlıklı olmayan yiyecekler tüketme durumları incelenmiştir. Çocuk gelişimi ön lisans ve lisans programında okuyan üniversite öğrencilerinin beslenme bilgi ve alışkanlıklarını ve bunları etkileyebilecek bazı faktörlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın evrenini 2011-2012 öğretim yılında Hüseyin Şahin MYO, Silvan MYO, Batman Üniversitesi MYO Çocuk Gelişim Programı ön lisans ve Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Anabilim dalı lisans öğrencilerinin oluşturmaktadır. Araştırmaya tesadüfi örnekleme yöntemiyle(random) 247 öğrenci katılmıştır.. Okulların seçimi ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre belirlenmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen 25 sorudan oluşan anket formu araştırmaya katılmayı kabul eden lisans ve ön lisans öğrencilerine konu ile ilgili yeterli açıklama yapıldıktan sonra bire bir araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Araştırma sorularıyla ön lisans ve lisans öğrencilerinin beslenme bilgi ve alışkanlıklarını ve bunları etkileyebilecek bazı faktörlerin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bulguların anlamlı olup olmadığının yorumlanması da Khi Kare analizi kullanılmış, dağılımlar yüzde ve frekans olarak verilmiştir. Toplanan veriler SPSS 15.0 paket programıyla çözümlenmiştir.

BULGULAR

Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Hüseyin Şahin MYO, Dicle Üniversitesi Silvan MYO, Batman Üniversitesi Batman MYO Çocuk Gelişim Programı ön lisans ve Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Anabilim dalı lisans öğrencilerinin beslenme alışkanlıklarını ortaya koymak için planlanmış ve yürütülmüş ve bulgular,amaçlarda belirtilen ve yanıtı aranan sorulara temel alınarak verilmiştir.

Tablo1: Araştırmaya Katılan Gençlerin Demografik Dağılım Ve Yüzdeleri

	Meslek Yüksekokulları	Sayı (N)	Yüzde (%)
OKUL	Hüseyin Şahin MYO	45	18.2
	Silvan MYO	58	23.5
	Kırkkale ÇGE	106	42.9
	Batman MYO	38	15.4
		247	100
SINIF	1. sınıf	130	52.6
	2. sınıf	87	35.3
	3. sınıf	30	12.1
YAŞ	18 yaş	3	1.2
	19 yaş	39	15.8
	20 yaş	67	27.1
	21 yaş	41	16.6
	22 yaş	18	7.3
	23 yaş	19	7.7
	24 yaş	12	4.9
	25 yaş ve üstü	48	19.4
ANNE YAŞ	29 ve altı	1	0.4
	30-39 yaş	37	15.0
	40 yaş ve üstü	209	84.6
BABA YAŞ	30-39 yaş	4	1.6
	40-49 yaş	112	45.3
	50 yaş ve üstü	131	53.1
ANNE ÖĞRENİM DÜZEYİ	Okur-yazar değil	78	31.6
	Okur-yazar, ilkokul	121	49.0

	Orta dereceli okul	38	15.4
	Yüksekokul	10	4.0
BABA ÖĞRENİM DÜZEYİ	Okur-yazar değil	15	6.1
	Okur-yazar, ilkokul	115	46.6
	Orta dereceli okul	77	31.2
	Yüksekokulu	40	16.2
SİGARA KULLANMA DURUMU	Evet	19	7.7
	Hayır	209	84.6
	Bazen	19	7.7

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrenciler % 42.9'u Kırıkkale Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü, % 23.5'i Dicle Silvan MYO, % 18.2'si Erciyes Hüseyin Şahin MYO ve % 15.4'ü Batman MYO öğrencileridir. Öğrencilerden 1. sınıfta okuyanlarını oranı dağılımın içinde en yüksek orana sahiptir (% 52.6). Öğrencilerden 25 yaş ve üstü yaşında olanlar dağılım içinde en yüksek orana sahiptir (% 19.4). Gençler annelerinin % 84.6 oranla 40 yaş ve üzerinde olduklarını belirtirken, babalarda 50 yaş ve üstü yaş aralığında olanların oranı %53.1'dir. Annelerde yüksekokul mezunu olanların oranı % 4.0 iken babalarda bu oran % 16.2'dir. Gençlerin %7.7'si sigara kullandığını belirtmiştir.

Tablo 2. Gençlerin Tükettikleri Besinlerin Dağılımı Yüzdesi

TÜKETİLEN BESİN	SAYI (N)			YÜZDE %		
	SIK SIK	ARA SIRA	HİÇ	SIK SIK	ARA SIRA	HİÇ
<i>SÜT</i>	39	157	51	15,8	63,6	20,6
<i>AYRAN</i>	66	166	15	26,7	67,2	6,1
<i>ÇAY</i>	151	23	73	61,1	29,6	9,3
<i>BİTKİ ÇAYI</i>	42	137	68	17,0	55,5	27,5
<i>HAZIR MEYVE SUYU</i>	27	176	44	10,9	61,3	17,8

TAZE MEYVE SUYU	28	165	54	11,3	66,8	21,9
KAHVE	70	123	54	28,3	49,8	21,9
KOLA	46	133	68	18,6	53,8	27,5
ALKOLLU İÇ.	5	21	221	2,0	8,5	89,5
SU	221	23	3	89,5	9,3	1,2
YOĞURT	127	110	10	51,4	44,5	4,1
PEYNİR	82	57	8	73,8	23,1	3,2
SÜTLÜ TATLILAR	60	56	31	24,3	63,2	12,6
KIRMIZI ET	57	169	21	23,1	68,4	8,5
TAVUK ETİ	125	113	9	0,6	45,7	3,6
BALIKETİ	40	175	32	16,2	0,9	13,0
SAKATATLAR	9	100	138	3,6	40,5	55,9
SUCUK SOSİS	2	144	1	13,0	58,3	28,7
HAMBURGER ETİ	34	174	39	13,8	70,4	15,8
TOST PİZZA	6	146	40	24,7	59,1	16,2
YUMURTA	134	99	1	54,3	40,1	5,7
BAKLAGİLLER	97	136	14	9,3	55,1	5,7
ÇEREZLER	7	154	16	31,2	2,3	6,5
TAZE SEBZE	146	88	13	59,1	35,6	5,3
TAZE MEYVE	16	78	4	6,8	31,6	1,6
Piş. SEBZE	01	123	23	40,9	9,8	9,3
KURUYEMİŞLER	0	158	13	30,8	64,0	5,3

EKMEK	189	55	3	76,5	22,3	1,2
PİLAV MAKARNA	163	82	2	66,0	33,2	0,8
SİMİT	56	15,3	37	22,7	62,3	15,0
TEREYAĞ	35	141	71	14,2	57,1	28,7
MARGARİN	18	131	9,3	53,0	39,7	
BAL	44	153	50	17,8	61,3	20,2
REÇEL MARMELAT	77	125	45	31,3	50,3	18,2
PEKMEZ	39	133	75	15,8	53,8	30,4
ZEYTİN	156	79	12	63,2	32,0	4,9
HAMURLU TATLILAR	54	165	26	21,9	66,8	11,3
ÇİKOLATA VE ŞEKER	151	85	11	61,1	34,4	4,5

Tablo 1’de gençlerin % 59.1’i tost-pizza, % 66.8’i Hamurlu tatlıları “Ara sıra” % 66’sı pilav-makarna ve %76.5’i ekmek gibi karbonhidrat ağırlıklı besinleri “Sık sık” tükettiklerini belirtmişlerdir. % 50.6’sı tavuk eti, %73.7’si peynir, % 54.3’ü yumurtayı “Sık sık” tükettiklerini belirtirken % 68.4’ü kırmızı et,% 70.9’u balık etini “Ara Sıra” protein oranı yüksek ürünleri tükettiklerini belirtmiştir. Gençlerin % 61.1’i çayı “Sık sık” ,% 67.2’si ayranı “ Ara sıra” ve % 89.5’i alkollü içecekleri “ Hiç” içmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3: Eğitimci ve Usta Öğretici Adaylarının Okullarına Göre Sağlıklı İçecek Tüketme Durum Yüzde Dağılımı ve Ki Kare Analizi

SÜT			
MYO	Sık sık	Ara sıra	Hiç

	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	3	7,8	27	71,1	8	21,1
	5	8,7	39	67,2	14	24,1
Silvan MYO	5	11,1	31	68,9	9	20
Hüseyin Şahin MYO	26	24,5	60	56,6	20	18,9
Kırıkkale ÇGE						

$X^2=11,123$

P=. 085

P>.05

AYRAN

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	14	36,8	20	52,7	4	10,5
Silvan MYO	21	36,3	35	60,3	2	3,4
Hüseyin Şahin MYO	9	20	33	73,3	3	6,7
Kırıkkale ÇGE	22	20,8	78	73,6	6	5,6

$X^2=10,038$

P=. 123

P>.05

TAZE MEYVE SUYU

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	4	10,5	25	65,8	9	23,7
Silvan MYO	8	13,8	40	69,0	10	17,2
Hüseyin Şahin MYO	3	6,7	27	60,0	15	33,3
Kırıkkale ÇGE	13	12,3	73	68,9	20	18,8

$X^2=5,470$ P=. 485 P>.05

	SU					
	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	34	89,5	3	7,9	1	2,6
Silvan MYO	46	79,3	12	20,7	0	0
Hüseyin Şahin MYO	39	86,7	4	8,9	2	4,4
Kırıkkale ÇGE	102	96,2	4	3,8	0	0
	$X^2=19,380$		P=. 004		P<.05	

Tablo 3 de eğitimci ve usta öğretici adaylarının sağlıklı içecekleri tüketme dağılımları incelendiğinde Batman MYO öğrencilerinin % 71,1'i, Silvan MYO % 67.2, Hüseyin Şahin MYO % 68.9 ve Kırıkkale ÇGE % 56.6 sı Ara sıra süt tükettiklerini belirtmiştir. Hiç süt tüketmediğini belirtenlerin içinde en yüksek oran Silvan MYO 'na aittir (% 24,1) Yapılan khi kare analizinde gençlerin okullarına göre süt tüketimi arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($X^2=11,123$, $p>.05$). Gençlerin sağlıklı içeceklerinden ayran tüketme durumları incelendiğinde Kırıkkale ÇGE öğrencilerinin % 73.6'sı, Hüseyin Şahin MYO % 73.3'ü, Silvan MYO % 60,3'ü, ve Batman MYO %52,7'si Ara sıra ayran tükettiklerini belirtmiştir. Hiç tüketmediğini belirtenlerin içinde en yüksek oran Batman MYO 'na aittir (% 10.5). Yapılan khi kare analizinde gençlerin okullarına göre ayran tüketimi arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($X^2=10,038$, $p>.05$) . Taze meyve suyu tüketme durumu incelendiğinde % 65.8'ile Batman MYO ,% 69.0 ile Silvan MYO ve % 68.9ile Kırıkkale ÇGE öğrencileri "Ara sıra" taze meyve suyu tükettiklerini belirtmiştir. Yapılan khi kare analizinde gençlerin okullarına göre ayran tüketimi arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($X^2=5,470$, $p>.05$). Gençlerin okullarına göre su tüketme durumları incelendiğinde Kırıkkale ÇGE öğrencilerinin % 96.2'si, Hüseyin Şahin MYO öğrencilerinin % 86.7'si ve Batman MYO % 89.5'i Sık sık su tükettiklerini belirtirken okullarına göre su tüketim durumu yapılan khi kare analizinde anlamlı bulunmuştur ($X^2=19,380$, $p<.05$)).

Tablo 4: Eğitimci ve Usta Öğretici Adaylarının Okullarına Göre ve Sağlıksız İçecek Tüketme Durum Yüzde Dağılımı ve Ki Kare Analizi

ÇAY

MYO	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	27	71,1	7	18,4	4	10,5
Silvan MYO	32	55,2	21	36,2	5	8,6
Hüseyin Şahin MYO	25	55,6	16	35,5	4	8,9
Kırkkale ÇGE	67	63,2	29	27,4	10	9,4
	$X^2=4,536$		$P=. 605$		$P>.05$	

HAZIR MEYVE SUYU

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	1	2,6	18	47,4	19	50,0
Silvan MYO	2	3,5	43	74,1	13	22,4
Hüseyin Şahin MYO	7	15,5	35	77,8	3	6,7
Kırkkale ÇGE	17	16,0	80	75,5	9	8,5
	$X^2=43,517$		$P=. 000$		$P<.01$	

KAHVE

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	15	39,5	15	39,5	8	21,0
Silvan MYO	17	29,3	28	48,3	13	22,4
Hüseyin Şahin MYO	6	13,3	28	62,2	11	24,5
Kırkkale ÇGE	32	30,2	52	49,0	22	20,8
	$X^2=7,848$		$P=. 249$		$P>.05$	

KOLA

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	7	18,4	17	44,7	14	36,9
Silvan MYO	8	13,8	28	48,3	22	37,9
Hüseyin Şahin MYO	11	24,4	26	57,8	8	17,8
Kırıkkale ÇGE	20	18,9	62	58,5	24	22,6
	$X^2=8,974$		$P=. 175$		$P>.05$	

ALKOLLÜ İÇECEKLER

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	0	0	2	5,3	36	94,7
Silvan MYO	0	0	4	6,9	54	93,1
Hüseyin Şahin MYO	4	8,9	4	8,9	37	82,2
Kırıkkale ÇGE	1	0,9	11	10,4	94	88,7
	$X^2=14,597$		$P=. 024$		$P<.05$	

Tablo 4’de eğitimci ve usta öğretici adaylarının sağlıksız içecek tüketme durumları incelendiğinde Batman MYO(%71.1) ve Kırıkkale ÇGE (% 63.2) gençler “sık sık” çay tükettiklerini belirtmiştir. Yapılan Khi kare analizinde gençlerin okullarına göre çay tüketim durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($X^2=4,536$, $P>.05$). Hazırmeyve suyu tüketim durumlarına bakıldığında Hüseyin Şahin MYO %77.8 ile “Ara sıra” yanıtı verenler içinde en yüksek orana sahipken % 47.4 ile en düşük oran Batman MYO ‘na aittir.Yapılan Khi kare analizinde okullara göre hazır meyve suyu tüketimi arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur.($X^2=43,517$, $P<.01$). Sık sık kahve tüketenlerden %13.3 ile Hüseyin Şahin MYO sonra sırasıyla Silvan MYO (% 29.3), Kırıkkale ÇGE (% 30.2) ve Batman MYO (%39.5) gelmektedir. Yapılan khi kare analizinde kahve tüketim durumu ile okullar arasındaki ilişki anlamlı

bulunmamıştır ($X^2=7,848$, $P>.05$). Kola tüketen gençleri içinde “Sık sık “ yanıtını verenler içinde Hüseyin Şahin MYO (%24.4), “ Ara sıra” yanıtını verenler içinde Kırıkkale ÇGE (% 58.5 ve “Hiç” yanıtını verenler içinde Batman MYO (% 36.9) gelmektedir. Yapılan khi kare analizine göre gençlerin kola tüketim durumlarına göre okulları arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($X^2=8,974$, $P>.05$). Alkollü içecek tüketim durumları incelendiğinde Batman MYO % 94.7, Silvan MYO % 93.1’i, Kırıkkale ÇGE % 88.7’si ve Hüseyin Şahin MYO% 82.2’si “Hiç” alkol kullanmadıklarını belirtirken yapılan khi kare analizinde gençlerin alkollü içecek kullanma durumları ile okulları arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($X^2=14,597$, $P<.05$).

Tablo 5: Eğitimci ve Usta Öğretici Adaylarının Okullarına Göre Sağlıklı Yiyecekler Tüketme Durum Yüzdesi ve Ki Kare Analizi

KIRMIZI ET						
MYO	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	14	36,9	20	52,6	4	10,5
Silvan MYO	17	29,3	39	67,2	2	3,5
	12	28,9	29	64,4	4	8,8
Hüseyin Şahin MYO	14	13,2	81	76,4	11	10,4
Kırıkkale ÇGE						
	$X^2=13,684$		$P=, 033$		$P<.05$	
TAVUK ETİ						

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	22	57,9	15	39,5	1	2,6
Silvan MYO	37	63,8	19	32,8	2	3,4
Hüseyin Şahin MYO	22	48,9	20	44,4	3	6,7
Kırıkkale ÇGE	44	41,5	59	55,7	3	2,8
	$X^2=10,345$		$P=. 111$		$P>.05$	
BALIKETİ						
	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	7	18,4	26	68,4	5	13,2
Silvan MYO	18	31,1	35	60,3	5	8,6
Hüseyin Şahin MYO	11	24,4	27	60,0	7	15,6
Kırıkkale ÇGE	4	3,8	87	82,0	15	14,2
	$X^2=24,756$		$P=. 000$		$P<.01$	

Tablo 5 incelendiğinde usta öğretici kırmızı eti sık sık tüketenler içinde en yüksek oran % 36.9 ile Batman MYO'na aitken % 13.2 ile en düşük oran Kırıkkale ÇGE ait olduğu görülmektedir. Hiç et yemediğini belirten gençlerden Silvan MYO (% 3.5) ve Silvan MYO'nun (%3.5) oranlarının hemen hemen birbirine eşit olduğu görülmektedir. Yapılan khi kare analizinde okullara göre kırmızı et tüketme durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($X^2=13,684$ $P<.05$). Tavuk eti tüketim dağılımları incelendiğinde Silvan MYO %63.8'i "Sık sık", % 55.7 ile Kırıkkale ÇGE "Ara sıra" ve % 6.7 ile Hüseyin Şahin MYO "Hiç" yanıtıyla en yüksek orana sahiptir. Yapılan khi kare analizinde okullara göre tavuk eti tüketme durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($X^2=10,345$ $P>.05$). Balık eti tüketim dağılımları incelendiğinde Silman MYO % 31.1 ile "Sık sık", Kırıkkale ÇGE % 82.0 ile "Ara Sıra" ve % 15.6 ile

Hüseyin Şahin MYO'nda “ Hiç” yanıtını verenler en yüksek orana sahiplerdir. Yapılan khi kare analizinde okullara göre balıketi tüketme durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($X^2=24,756$ $P<.01$).

Tablo 6: *Eğitimci ve Usta Öğretici Adaylarının Okullarına Göre Sağlıksız Yiyecekler Tüketme Durum Yüzdesi ve Ki Kare Analizi*

SAKATATLAR						
	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	3	7,9	17	44,7	18	47,4
Silvan MYO	3	5,2	33	56,9	22	37,9
Hüseyin Şahin MYO	2	4,4	13	28,9	30	66,7
Kırıkkale ÇGE	1	0,9	37	34,9	68	64,2
	$X^2=16,867$		$P=. 010$		$P<.05$	
SUCUK SOSİS SALAM						
	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	6	15,8	20	52,6	12	31,6
Silvan MYO	3	5,2	29	50,0	26	44,8
Hüseyin Şahin MYO	6	13,3	27	60,0	12	26,7
Kırıkkale ÇGE	17	16,0	77	81,3	12	26,7
	$X^2=13,605$		$P=. 034$		$P<.05$	
HAMBURGER ETİ						

	Sık sık		Ara sıra		Hiç	
	N	%	N	%	N	%
Batman MYO	7	18,4	27	71,1	4	10,5
Silvan MYO	16	27,6	39	67,2	3	5,2
Hüseyin Şahin MYO	7	15,5	25	55,6	13	28,9
Kırıkkale ÇGE	4	3,8	83	78,3	19	17,9
	$X^2=28,875$		$P=.000$		$P<.01$	

Tablo 6 'da Eğitimci ve usta öğretmenlerin sakatat tüketim dağılımları incelendiğinde Batman MYO % 7.9 ile "Sık sık", Silvan MYO % 56.9 ile "Ara Sıra" ve % 66.7 ile Hüseyin Şahin MYO'nda "Hiç" yanıtını verenler en yüksek orana sahiptirler. Yapılan khi kare analizinde okullara göre sakatat tüketme durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($X^2=16,867$, $P<.05$).Gençlerin sucuk-sosis-salam tüketimlerine ilişkin dağılımlar incelendiğinde Kırıkkale ÇGE %16.0 ile "Sık sık" ve %81.3 ile "Ara sıra" yanıtını verenler içinde en yüksek orana sahiptir. Hüseyin Şahin MYO ve Kırıkkale ÇGE %26.7 ile "Hiç" yanıtı verenler içinde en eşit orana sahiptir. Yapılan khi kare analizinde okullara göre sucuk-sosis-salam tüketme durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($X^2=13,605$, $P<.05$).Kırıkkale ÇGE gençlerin %78.3 'ü "Ara sıra" kebab-hamburger eti tükettiklerini belirtirlerken ,Hüseyin Şahin MYO gençlerin % 28.9'u "Hiç" tüketmediklerini belirtmişlerdir. Yapılan khi kare analizinde okullara göre hamburger eti tüketme durumu arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur ($X^2=13,605$ $P<.05$).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma, geleceğin eğitimcileri ve usta öğretmenleri olacak olan çocuk gelişimi ön lisans ve lisans programında okuyan üniversite öğrencilerinin beslenme bilgi ve alışkanlıklarını ve bunları etkileyebilecek bazı faktörlerin ortaya çıkarılmayı amaçlamıştır. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar sonrasında gençlerin sigara ve alkol gibi sağlık açısından tehlikeli unsuru oluşturan maddeleri kullanmaktan kaçındıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sigara ve alkol tüketim alışkanlığı toplumun hemen bütünü ilgilendiren bir psiko-sosyal sorun olmakla birlikte aynı zamanda da sigara-alkol kullanma davranışında model almanın rolü önceden beri bilinmektedir. Okulöncesi eğitim sürecinde eğitimci ve usta öğretmenler çocukların davranışlarında ve bilinçaltılarında önemli etkiye sahiptirler. Çocuklara örnek olacak ve etki edebilecek öğretmenlerin sigara-alkol içmeleri ve içimine karşı yaklaşımlarını bilmek ve bu sonuçlara göre politikalar üretmek son derece önemlidir.

Eğitimci ve Usta öğretici adaylarının okullarına göre su, hazır meyve suyu tüketimi arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Canlı organizmayı oluşturan hücrelerin yaşam faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için suya gereksinimleri vardır. Su yaşamı sürdürmede gıdadan daha kritik bir öneme sahiptir (Tayar ve Korkmaz 2007:127). Meyve suları içerdiği karbonhidratlar ile önemli bir enerji kaynağıdır. Özellikle mineraller ve vitaminler, gelişme dönemindeki çocuklar için önemli bir gıdadır. Vücudumuz için yaşamsal önemi olan, vücudumuzda sentezlenmeyen ve dışarıdan alınması zorunlu maddeler olan vitaminler, hücrelerimizde oluşan birçok kimyasal olayda önemli katkıları bulunur. Ancak hazır meyve sularından ziyade taze sıkılmış meyve sularını tüketmek sağlık açısından çok daha büyük bir öneme sahiptir.

Gençlerin kırmızı et ve balık eti tüketim durumları okullarına göre anlamlı bulunmuştur. Nitekim sağlıklı ve dengeli beslenme için gerekli olan en önemli ürünlerden biri hayvansal ürünlerdir (Hatırlı vd.2004:246). Bu nedenle kırmızı et çocukların beslenmesinde büyük öneme sahiptir. Günümüzde ucuz protein ve enerji kaynağı gereksinimi her geçen gün artarken balık etinin önemi de buna paralel bir şekilde artmaktadır (Arıman ve Yandı, 2006:339). Bu dönemde yapılan beslenme hataları çocuğun fiziksel ya da zihinsel gelişimini etkileyebileceği gibi uzun süreli sağlık sorunlarının çıkmasına da yol açabilir. Çünkü çocukların beslenme alışkanlıklarını ailelerin beslenme biçimi ve okul ortamı etkilemektedir (Hızel-Bülbül 2004:446). Çocuk için önemli rol model oluşturan eğitimci ve usta öğretmenlerin bu besinleri tüketmeleri çocuğun bu besinlere yönelimini olumlu yönde etkileyebilmekte; hatta bazı durumlarda ev ortamında yemeyi red ettikleri ürünleri okulöncesi kurumlarda tüketmektedirler.

Eğitimci ve usta öğretmenlerin sucuk-salam-sosis ve hamburger eti tüketim durumları okullarına göre anlamlı bulunmuştur. Sucuk-salam-sosis ve hamburger eti gibi ürünlerde gıda katkı maddeleri kullanılmakta bunlarda insan sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Ürünün raf ömrünü uzatma, mikrobiyolojik bozulmayı önleme,

dayanıklılığı artırma, renk, görünüş ve lezzet gibi duyuşal özellikleri korumak adına doğal olmayan kimyasallardan yararlanılmaktadır. Yetişkinlerde kanser başta olmak üzere pek çok hastalığın oluşmasına neden olurken çocuklarda çocukluk dönemi obezitesi başta olmak üzere pek çok rahatsızlığı da tetikleyebilmektedir. Çocukumuzu mutlu etmek adına da olsa; içeriğinde nitrit-nitrat gibi katkı maddesi olan, bununla birlikte tütülenme özelliğiyle pişirilmiş besinlerden uzak durmalıyız.

Buradan yola çıkılarak eğitimci - usta öğretmenlerle ailelere şu öneriler verilebilir,

- Okul öncesi eğitimde eğitimci ve usta öğretmenler beslenme alışkanlıklarına dikkat etmeli çocuklar için rol model oluşturduklarını unutmamalıdır.
- Çocuklara sağlıklı, yeterli ve dengeli beslenme bilinci kazandırılmalı bu yönde eğitimci ve usta öğretmenler çocuklara örnek olmalıdır.
- Beslenmenin önemi her seferinde dile getirilerek büyüme ve gelişmeye etkisi çocuklara anlatılmalı, görsel etkinliklerle kalıcılığı sağlanmalıdır.
- Ailede edinilen yanlış beslenme alışkanlıkları varsa eğitimci ve usta öğretmen tarafından düzeltilmeye çalışılarak doğru davranış pekiştiricilerden de yararlanılarak kalıcı hale getirilmeli, aileye olması gereken beslenme yöntem ve teknikleri anlatılmalıdır
- Eğitimci ve usta öğretmenler beslenme alışkanlığını uygulamaya dönüştürmede eğitimci materyaller tasarlamalı ve bu konuyla ilgili yapılmış çalışmalarını takip etmelidir.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, Serap.(2006), Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları İle Özyeterkinlik Ve İyimserlik İlişkisi: Ankara Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış). Ankara Üniversitesi. Ankara.117s.

Aral Neriman, Kandır Adalet, Can-Yaşar Münevver .(2003), “Okulöncesi Eğitim” I. İstanbul: Ya-pa Yayınları

Arıman-Karabulut Huriye ve Yandı İlhan.(2006), Su ürünlerindeki Omega-3 yağ asitlerinin önemi ve sağlık üzerine etkisi. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*,23(5),339-342

Baykan Suna. (1999), *Ankara'nın Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeylerinde 0-6 Yaş Çocuklarının Gelişim Durumlarının İncelenmesi*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. 135s.

Baysal Ayşe. (2004), *Beslenme*. Ankara: Hatiboğlu Yayınları

Dereköy Sibel.(2006), Ankara İli Polatlı İlçesinde İlköğretim 7.Sınıf Öğrencilerinin Fiziki Büyüme Durumları Ve Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmış). Ankara Üniversitesi. Ankara.82s.

Demirkaynak Özlem.(2004), 3-6 Yaş Grubunda Çocuğu Olan Annelerin Beslenme Bilgi Düzeyleri Ve Beslenme Alışkanlıkları. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmış). Ankara Üniversitesi. Ankara.133s.

Erten Murat. (2006), Adıyaman İlinde Eğitim Gören Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Bilgilerinin Ve Alışkanlıklarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış). Gazi Üniversitesi Aile Ekonomisi ve Beslenme Anabilim Dalı. Ankara.106s.

Hatırlı Selim Adem ve Demircan Vecdi.(2004), Isparta İlinde Ailelerin Balık Tüketiminin Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1),245-256

Hızel-Bülbül Selda.(2004), Çocuk Beslenmesinde Demirin Yeri ve Önemi. *Sted Dergisi*,13(12)446-450

Kaya Mehtap. (1999) , Ana-Baba Eğitimi Destekli Besleme Eğitiminin 3-6 Yaş Grubu Çocukların Beslenme Bilgisi Ve Davranışlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış). Gazi Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ev Ekonomisi.99s. Ankara

Kılıç Emine, Şanlıer Nevin.(2007), Üç Kuşak Kadının Beslenme Alışkanlıklarının Karşılaştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*,15(1),31-44

Merdol-Kutluay Türkan (1999), *Okul Öncesi Eğitim Veren Kişi ve Kurumlar için, Beslenme Eğitim Rehberi*. İstanbul: Özgür Yayınları 171s.

Neyzi Olcay, Ertuğrul Türkan.(1989), *Pediatrici*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi

Tayar Mustafa, Korkmaz-Haşlı Nimet.(2007), *Beslenme Sağlıklı Yaşam*, Ankara: Nobel Yayıncılık

Pekşen-Akça Raziye.(2010), *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Oyunlarla Besleniyorum*. İzmir: Mungan Kavram Yayınları

Yılmaz Emel ve Özkan Sultan. (2007), Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2 (6), 87-104